

جشنِ دِی گان

جشن‌های ایران زمین

ویسپوبیش، سال ۱، شماره ۷

نفیسه دستورانی (تیروژ)

ماه برای کشاورزان ایرانی بوده و شاید به همین دلیل است که نیاکان ما در این ماه سه بار جشن می‌گرفتند تا با ستایش و یاری‌جویی از خداوند، درخواست گذر از سختی‌های زمستان کنند و راه‌هایی از سختی و سرما را در شادی بجویند.

گل ویژه‌ی این جشن، گل شنبلیله و رنگ آن، سفید است که نماد پاکی، آشویی، راستی، درستی و روشنایی می‌باشد.

گل شنبلیله سفید

آیین دی‌گان:

در تمامی جشن‌های تقویمی، ایرانیان سفره می‌انداخته، دعا می‌خوانده، خدا را می‌ستوده و به دیدار هم‌یا طبیعت می‌رفته‌اند. آیین‌های هر سه جشن دی‌گان نیز تقریباً مشابه باقی جشن‌ها و شبیه یکدیگر است. خلف تبریزی در برهان قاطع درباره جشن دی‌گان به‌طور خاص نوشته است:

❄ نیک است در دی به آذر، صدقه دادن از بهر تندرستی خود و فرزندان و

بنابر تقویم باستانی ایران، در هر ماه یک جشن برگزار می‌شود که بزرگداشت صفات نیک اخلاقی، طبیعت و فرشتگان خداوند است. در این میان، جشن دی‌گان از دو جهت، تفاوت ویژه‌ای با سایر جشن‌ها دارد. نخست آنکه این جشن، سه بار در ماه برگزار می‌شود و دوم آنکه این جشن، بزرگداشت اهورامزدا یعنی خداوند است. اگر می‌خواهید درباره جشن باستانی دی‌گان بیشتر بدانید، تا انتهای این مقاله همراه ما باشید.

تاریخچه‌ی جشن دی‌گان:

واژه دی که در اوستا به صورت دئوش آمده، به چَم و معنی دادار، آفریدگار و آفرینش است. در این روز، ایرانیان اهورامزدا یعنی ایزد یکتا را ستایش می‌کنند. چنان‌که می‌دانیم در تقویم باستانی ایران، هر روز یک نام دارد که عموماً از نام فرشتگان گرفته شده است. اما مشخصاً سه روز در هر ماه وجود دارد که در بخشی از آنها نام دی آمده و بنابراین در ماه دی، تلاقی نام ماه با نام روزها، سه بار رخ می‌دهد:

❄ هشتم دی: دی به آذر

❄ پانزدهم دی: دی به مهر

❄ بیست و سوم دی: دی به دین

بنابراین جشن دی‌گان در این سه روز برگزار می‌شود که علاوه بر بزرگداشت خداوند یکتا، دوری از دروغ و کارهای زشت و ناپسند نیز از مفاهیم و فلسفه‌های این جشن می‌باشد.

دی، سردترین ماه سال و سخت‌ترین

دعا خواندن

❄ نیک است در دی به مهر، صدقه دادن و نزد پادشاه و نزدیکان رفتن (نقل است فریدون را در این روز از شیر گرفته‌اند)

❄ نیک است در دی به دین، صدقه دادن برای رفع شیاطین و فرزند خواستن از حق تعالی

جشن خرم‌روز:

نخستین روز هر ماه اورمزد نام دارد و ایرانیان در این روز هم خداوند مهربان را ستایش می‌کردند. اما اورمزد روز از دی ماه، از چند جهت روز ویژه‌ایست؛ زیرا هم روز پس از شب یلدا (شب چله) و زایش مهر می‌باشد و هم تصادم نخستین روز از ماه دی (خدا) با روز اورمزد (خدا) و هم روز میلاد دوباره‌ی خورشید. بنابراین ایرانیان در این روز (یکم دی) جشن مهم و بزرگ "خرم‌روز" برگزار می‌کرده‌اند.

آش رشته

جشن شب یلدا (شب چله)

پختن آش و خوردن سیر (داغ همراه با آن) نیز که به باور ایرانیان، دفع‌کننده شیاطین و نیروهای شرّ است، از آیین‌های جشن دی‌گان می‌باشد.

نقل است که در این جشن، پادشاه بارعام می‌داد و عموم مردمان از دارا و ندار، رودررو با وی صحبت می‌کردند. مردم جامه‌ی سفید می‌پوشیدند و همراه با پادشاه یا مهمان او غذا می‌خوردند. به همین دلیل، این جشن را جشن برابری انسان‌ها نیز دانسته‌اند.

پایان بندی:
برای ارتباط با گروه «تیروژ» که برگزارکننده جشن‌های کهن ایرانی در زمان ماست و اطلاع از برنامه‌های ماهیانه‌اش، می‌توانید به صفحه اینستاگرام آن مراجعه بفرمایید:
iranbytirozh@

برخی باور دارند که جشن خرّم‌روز یکی از جشن‌های دی‌گان است که هم درست است و هم نادرست! زیرا جشن‌های تقویمی ایرانی، هرگاه نام روز و ماه یکی باشند، برگزار می‌شوند و "اورمزد روز" (روز یکم هر ماه ایرانی) با این‌که نام از ایزد دارد اما "دی روز" نیست، بنابراین از نظر منطقی، با سه جشن دی‌گان نیز هم‌ردیف نتواند بود.

جشن در دربار صفوی

به امید دیدار همه‌ی ایران‌دوستان
و علاقه‌مندان در جشن‌های فرهنگی پیش‌رو...